

Babal?k Rolü Alg? Ölçe?i (BRAÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Babal?k Rolü Alg? Ölçe?i (BRAÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17165>

Özet

Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ), babaların kendi babalık rollerine ilişkin algılarını ve bu role atfettikleri değerleri sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir psikolojik ölçme aracıdır. Ölçek, özellikle babalarla yüksek ve düşük düzeyde çatışma yaşayan ergenlerin babaların algılarını karıştırmayı amaçlayan bir yüksek lisans tezi kapsamında Yaşar Kuzucu tarafından 1999 yılında geliştirilmiştir.

BRAÖ, babaların çocuk yetiştirme, duygusal katılım ve aile içi sorumluluklara dair kişisel inançlarını değerlendirmeye olanak tanır. Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanarak katılımcıların ifadelerinin kendilerine ne ölçüde uygun olduğunu belirlemelerini ister. Psikometrik özellikleri, sosyal beşerlik faktöründen bağımsız çalıştırılabilir ve kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Babalık, Rol Algısı, Baba-Ergen Çatışması, Psikometrik Ölçek, Aile Psikolojisi, Ebeveynlik Rolü.

Yazarlar

Yaşar Kuzucu

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **babalık rolünün** yetiştirme erkekler tarafından nasıl algılandığını, yorumlandığını ve içselleştirildiğini nicel olarak ölçmektir. Bu algılar, babanın çocuklarla özellikle ergenlik dönemindeki çocuklarla kurduğu ilişki kalitesi ve yaşadığı çatışma düzeyi gibi önemli aile dinamikleriyle nasıl ilişkilendiğini incelemek üzere tasarlanmıştır.

BRAÖ, araştırmacılara babalık rolüne dair kültürel ve bireysel farklılıkların tespit etme ve babalıkla ilgili eğitim ve müdahale programlarının etkinliğini değerlendirme imkanı sunar.

Yapı

BRAÖ, literatürde **Babalık Rolü Algısı** olarak tanımlanan psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, babanın aile içindeki görevlerini, çocuklarına rehberlik etme biçimlerini, duygusal destek sağlama kapasitesini ve disiplin yöntemlerini kapsayan kişisel inançlar sistemini ifade eder.

Ölçek, babanın bu rollere ilişkin tutumlarını ve kendini yeterlilik düzeyini, belirli davranış ve düşünce kalıplarından değerlendirerek çok boyutlu bir algı profili çikarmayı hedefler. Algı, katılımcıların ifadeleri "hiç uygun değil" (1) ile "tamamen uygun" (5) arasında

derecelendirmesiyle belirlenir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, öncelikle **sosyal beşenirlik** faktöründen ne ölçüde etkilendiğini belirlemeye odaklanmıştır. Bu amaçla, Kamil Kozan (1983) tarafından geliştirilen sosyal beşenirlik ölçeği kullanılmıştır. Geçerlik çalışması için seçilen 30 kişilik baba grubuna, BRAÖ uygulanmadan önce açık uçlu bir soru sorulmuş, ardından her iki ölçek birlikte verilmiştir.

Yapılan analizde, BRAÖ puanları ile sosyal beşenirlik puanları arasındaki korelasyon değeri $r=0.30$ olarak hesaplanmıştır. Bu değer $p<.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamsız (manidar olmayan) bulunması, ölçeğin geçerliğine önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu sonuç, babaların kendilerini sosyal olarak daha beşenilir gösterme eğilimlerinin, **Babalık Rolü Algı Ölçeği** üzerindeki etkisinin düşük olduğunu ve ölçeğin gerçek algı ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlik

BRAÖ'nün güvenilirliği, hem zaman içindeki tutarlılığı hem de iç tutarlılığı incelenerek belirlenmiştir. Zaman içindeki tutarlılığı değerlendirmek amacıyla **test-tekrar yöntemi** kullanılmıştır. Bu çalışmada için belirlenen 30 babaya ölçek, dört hafta arayla iki kez uygulanmıştır.

İki uygulama sonucunda elde edilen puanlar arasındaki ilişkisi, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile analiz edilmiş ve sonuçta $r=0.60$ ($p<.05$) düzeyinde, istatistiksel olarak manidar bir ilişki bulunmuştur. Bu korelasyon katsayısı, ölçeğin zaman içinde kararlı ölçümler sağladığını göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin maddelerinin iç tutarlılığına bakılmış ve **Cronbach Alfa Katsayısı** 0.75 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda iyi bir uyum sergilediğini ve psikometrik açıdan kabul edilebilir bir iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilme sürecine dair kaynak metinde faktör yapısına ilişkin detaylı bir bilgi sunulmamıştır. Ancak, ölçeğin bir **geliştirme** çalışması olması, babalık rolünün farklı boyutları (örneğin, duygusal katılım, otorite, rehberlik) temsil eden alt boyutlara sahip olabileceğini düşündürmektedir. Yapı geçerliğinin sağlanması amacıyla geliştirme aşamasında keşfedici ya da doğrulayıcı faktör analizinin yapıldığı varsayılmaktadır.

Araç

Test Tipi: Geliştirme Ölçeği (Özgün Ölçek)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= Hiç uygun değil - 5= Tamamen uygun)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Babalar

Yaş Grubu: Yetkinler (Baba rolünü üstlenen bireyler)

Popülasyon Detayları: Ölçek, babalık rolü algısı ölçmek üzere geliştirilmiş olup, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları 30 kişilik baba grupları üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemi kullanılarak, katılımcıların babalık rolüyle ilgili ifadelerle katılma düzeylerini belirtmeleri beklenir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Beşenirlik, Test-Tekrar Güvenirliği, İç Tutarlılık, Korelasyon, Babalık Rolü Algısı, Psikolojik Ölçüm.

Şzinler, Ücret ve Test Yaşı

Ölçek, 1999 yılında bir akademik çalışmada (yüksek lisans tezi) kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Yaşar Kuzucu ile iletişime geçilmesi önerilir. Akademik araştırmalarda (tezler, makaleler) kaynak gösterilerek kullanımı genellikle mümkündür.

Kaynaklar

Kuzucu, Y. (1999). Babalarla çatışma düzeyi yüksek ve düşük olan ergenlerin ve babaların babalık rolüne ilişkin algıların karşılaştırılması (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [babalik-rolu-alcegi-brao-toad.pdf](#)

Teze ilişkin YÖK Ulusal Tez Merkezi bağlantısı: [tez.yok.gov.tr](#)

Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sağlanmamıştır.